

## Protokoll 3/2024

fört vid Kyrkogårdsnämndens sammanträde onsdagen den 12 juni 2024 kl. 14:15-15:00, Uppståndelsekapellet, Skogskyrkogården

### Ledamöter

Sara Stenudd (V) Ordförande  
Jan Tigerström (M) Vice ordförande  
Elvir Kazinic (S)  
Linda Runcrantz (S)  
Hans Strandberg (S)  
Bo Sundin (M)  
Ewa-Marie Ås (KD)

### Ersättare

Mats Lindqvist (MP)  
Madeleine Siösteen Thiel (M)  
Tita Bergquist (M)  
Johan Hyltenstam (M)

### Övriga närvarande

Svante Borg Förvaltningschef  
Pär Martinsson Tjänsteman  
Beatrice Söderberg Ersättare nämndsekreterare  
Karin Wikström Tjänsteman  
Annelie Sjöström Tjänsteman  
Peter Östlund Tjänsteman  
Anders Nordmark Ordförande, Funktionshinderrådet

### Paragraf

§§1-16

### Sekreterare

Elin Jansson

## § 1

### **Dagordning, utseende av justerare jämte fastställande av tid för justering**

#### **Beslut**

Kyrkogårdsnämnden godkänner dagordningen och utser Ordförande och *Jan Tigerström* (M) att justera protokollet. Justering sker digitalt senast 19 juni.

#### **Sammanfattning av ärendet**

Godkännande av dagordning, utseende av justerare jämte fastställande av tid för justering.

**§ 2**

**Föregående protokoll 2024-04-17**

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden lägger föregående protokoll till handlingarna.

**§ 3**

**Anmälan av övriga frågor**

**Sammanfattning av ärendet**

Inga övriga frågor förelåg.

## § 4

### Anmälan av beslut och skrivelser

KYF 2024/5

### Beslut

Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan av protokoll och skrivelser och lägger dem till handlingarna.

### Sammanfattning av ärendet

Anmälan av inkomna beslut och skrivelser som inkommit till förvaltningen samt kontorsyttranden av remisser som upprättats sedan föregående sammanträde.

### Handlingar i ärendet

- KYF 2024/5-7 §4, Anmälan av beslut och skrivelser mm 2024-06-12

## § 5

### Anmälan av samrådsprotokoll

KYF 2024/3

### Beslut

Kyrkogårdsnämnden lägger förvaltningsgruppens samrådsprotokoll till handlingarna.

### Handlingar i ärendet

- KYF 2024/3-7 Förvaltningsgruppens samrådsprotokoll  
2024-06-03

**§ 6****Information från funktionshinderrådet****Sammanfattning av ärendet**

Ordförande för kyrkogårdsnämndens funktionshinderråd, *Anders Nordmark* närvarade vid nämndens sammanträde och presenterade rådets arbete och funktion.

Rådet vägleder och bevakar att funktionshinderperspektivet utgör en integrerad del av förvaltningens verksamhet och projekt. De rådgör om fokusområden vilka är viktiga för att staden ska tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

*Anders Nordmark* berömmar kyrkogårdsförvaltningens samarbete med rådet. Han lyfter även att tillgänglighetsperspektivet i Tertialrapport 1 är väl genomarbetat i verksamhetens mål.

*Pär Martinsson* tillägger att förvaltningens planer ofta behöver anpassas då kraven från kulturmiljölagen vilka Länsstyrelsen bevakar, begränsar tillgänglighetsperspektivet. Förvaltningen arbetar med kontinuerligt med att hitta alternativa lösningar som fungerar ur båda perspektiven.

**§ 7****Anmälan av beslut fattade av tjänsteman på delegation**

KYF 2024/4

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden godkänner anmälan och lägger den till handlingarna.

**Sammanfattning av ärendet**

Anmälan av delegationsbeslut fattade av tjänsteman inom kyrkogårdsförvaltningen sedan föregående sammanträde enligt sammanställning.

**Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/4-5 Delegationsbeslut fattade av tjänsteman 2024-06-12



**§ 8****Tertialrapport 1 för kyrkogårdsnämnden**

KYF 2024/1320

**Beslut**

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner förvaltningens förslag till tertialrapport 1, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Beslutet justeras omedelbart.

**Sammanfattning av ärendet**

Stadens nämnder ska via tertialrapporter till kommunstyrelsen följa upp verksamhetens mål och ekonomiska resultat. Nämnder och bolag ska återkommande under året i tertialrapporter och årsberättelse följa upp verksamheternas mål och ekonomiska resultat.

Kyrkogårdsnämnden gör i tertialrapport 1 för 2024 bedömningen att uppsatta mål kommer att uppnås och genomföras under året. Prognosen för året visar att nämndens driftbudget är i balans.

Den indikator som inte uppfylls och visar gult rör medarbetarenkäten. Andelen medarbetare som svarat på årets medarbetarenkät har ökat sedan förra året, vilket är glädjande. Förvaltningens AMI (aktivt medskapandeindex) som ökat under några år har dock sjunkit i år. En analys av vad som påverkat resultatet genomförs nu på förvaltningen.

**Särskilda uttalanden**

Särskilt uttalande lämnades av *Jan Tigerström* m.fl. (M) enligt följande:

"Det är viktigt att skötseln av Stockholms kyrkogårdar och begravningsplatser håller god kvalitet. Dels för dem som besöker våra kyrkogårdar för att minnas någon de saknar, dels för de många besökare som söker sig till dessa platser för en lugn stund i en annars pulserande storstad. Skötseln spelar också en viktig roll vad gäller att säkra trygga och tillgängliga kyrkogårdar.

Moderaterna ställer sig således starkt kritiska till det omfattande arbetet staden för vad gäller att återta bland annat skötsel av Stockholms kyrkogårdar och begravningsplatser i egen regi. Exempelen på då det blivit billigare eller bättre kvalitet att återta verksamhet eller ansvar i egen regi är betydligt färre än det motsatta.

Moderaterna vill att kyrkogårdsförvaltningen genom samverkan och kunskapsutbyte med andra förvaltningar vid driftsupphandlingar ska möjliggöra kostnadseffektiva och högkvalitativ renhållning och skötsel av stadens kyrkogårdar och begravningsplatser. Kyrkogårdsförvaltningen måste exempelvis bli bättre på att redan i upphandlingskedet ställa krav på den service som ska göras och allt eftersom följa upp att den genomförs."

**Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1320-1 (Godkänd - R 1) Tertialrapport 1 2024 för Kyrkogårdsnämnden

**§ 9****Yttrande - Årsrapport 2023 från Stadsrevisionen**

KYF 2024/1111

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på revisionsrapporten.

**Särskilda uttalanden**

Särskilt uttalande lämnades av *Sara Stenudd* (V) *Elvir Kazinic* (S) mfl och *Mats Lindqvist* (MP) enligt följande:

"I stadsrevisionens granskning av 2023 års verksamhet visar den sammantagna bedömningen på ett i allt väsentligt tillfredsställande resultat och att nämnden bidrar till att uppfylla samtliga inriktningsmål. Även de brister kopplade till förvaltningens projektstyrning, och som uppmärksammats i samband med projektet Järva begravningsplats, redovisas i rapporten. Nämnden tar dessa brister på stort allvar och för närvarande pågår ett arbete med att åtgärda dessa. Arbetet har hittills visat goda resultat och sker med nämndens fulla insyn och i samråd med stadsledningskontoret. Det är av yttersta vikt att följa stadsrevisionens rekommendationer samt fortsätta det påbörjade arbetet med att stärka styrning, kontroll och rapportering av investeringsprojekt."

**Sammanfattning av ärendet**

Revisorerna för kyrkogårdsnämnden har avslutat revisionen för nämndens verksamhet för år 2023. I årsrapporten redovisas resultat och bedömningar av revisionsårets granskningar samt hur rekommendationer från tidigare års granskningar har tagits hänsyn till.

Det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för kyrkogårdsnämnden bedöms, utifrån genomförd granskning, sammantaget som i allt väsentligt tillfredsställande. Den samlade bedömningen är att nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit delvis tillräcklig. Avseende nämndens investeringsprocess behöver exempelvis styrning och kontroll gällande investeringsprojekt utvecklas samt att nämnden behöver säkerställa att tillräcklig kompetens finns för att driva investeringsprojekt. Den löpande uppföljningen av projektet Järva begravningsplats har inte fungerat tillfredsställande. Vidare behöver nämnden förtydliga beslutsunderlagen avseende projektbudgetar. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt vara upprättade enligt stadens anvisningar.

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Uppföljning visar att nämnden delvis har vidtagit åtgärder utifrån revisionens rekommendationer. De granskningar som revisionen har genomfört under året visar på vissa utvecklingsområden. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att uppmärksamma och åtgärda de rekommendationer som revisionen lyfter fram.

**Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1111-3 Yttrande Årsrapport 2023
- KYF 2024/1111-1.1 Kyrkogårdsnämnden Årsrapport 2023

**§ 10**  
**Bestämmelser inom Stockholms stads  
begravningsplatser**  
KYF 2024/1057

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden beslutar om bestämmelser i enlighet med detta utlåtande.

**Sammanfattning av ärendet**

2013 togs *Bestämmelser för gravupplåtelse, minneslundar, askgravlundar, askgravplatser, gravskötsel och gravanordningar mm samt krav på kistor och urnor* fram i samband med att det tidigare, så kallade ”reglementet” avskaffades.

I detta ärende föreslås en justering av 2013 års bestämmelser inom Stockholms stads begravningsplatser som berör gravupplåtelse, minneslundar, askgravlundar, askgravplatser, gravskötsel och gravanordningar med mera samt krav på kistor och urnor. Bestämmelserna följer relevant lagstiftning.

I ärendet görs en genomgång av olika gravskick. Sedan bestämmelserna infördes har ett antal askgravplatser och askgravlundar anlagts på förvaltningens begravningsplatser, Järva begravningsplats har anlagts och nya gravkvarter med särskilda bestämmelser har skapats inom förvaltningsområdet.

I samband med justeringarna döps dokumentet om till *Bestämmelser inom Stockholms stads begravningsplatser*.

En översyn av dessa bestämmelser ska göras årligen.

**Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1057-2 Bestämmelser inom Stockholms stads begravningsplatser

**§ 11****Remiss - Miljöprogram 2030 för Stockholms stad**

KYF 2024/1132

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

**Förslag till beslut**

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut:

Kyrkogårdsförvaltningens förslag på beslut:

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

*Jan Tigerström* m.fl. (M) lade fram eget förslag till beslut:

1. Att delvis godkänna förslag till remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad
2. Att därutöver anföra:

"Stockholm ska vara en av världens ledande städer vad gäller klimatomställning. Just därför menar Moderaterna att det är av största vikt att Stockholm bedriver ett miljö- och klimatarbete som både ger resultat och inspirerar andra städer till att ta efter. Då krävs långsiktiga och effektiva insatser för miljön och klimatet kombinerat med ökad tillväxt.

Stockholms stads miljöprogram fastslår stadens strategiska inriktning inom miljö- och klimatområdet. Genom sju konkreta mål utgör programmet också basen för flera av stadens handlingsplaner. Flera av målen i förslaget till nytt miljöprogram känns igen från det nuvarande miljöprogrammet som fastslogs av den förra grönbå majoriteten. Det visar på en tydlighet och långsiktighet inom stadens hållbarhetsarbete vilket i sin tur skapar legitimitet även utanför organisationer.

Förslaget till miljöprogram understryker behovet av samverkan, delaktighet och engagemang. Några av målsättningarna inkluderar utöver staden även handling från exempelvis näringslivet, civilsamhället, akademien och stockholmarna. Det är en viktig poäng att fler utanför stadens organisation är med och de facto gör omställningen. Men det aktualiserar även frågan kring vilka områden staden har rådighet att bestämma över.

Moderaterna vill särskilt understryka kyrkogårdsförvaltningens arbete vad gäller fortsatt och utökad satsning på solceller, elmaskiner, biokolanvändning, kompetensutveckling för egna medarbetare samt att skapa både trivsel och reciliens mot kraftigare väder och stärka den biologiska mångfalden genom mer grönska. Vi ställer oss dock starkt kritiska mot att all skötsel återtagits i egen regi – det är inte att sätta kvalitet eller ekonomin i centrum."

*Ewa-Marie Ås* (KD) lade även fram eget förslag till beslut:

1. Att delvis godkänna förslag till reviderat Miljöprogram,
2. Att återinrätta tidigare mål om fossilfri stad och fossilfri organisation, samt justera programmet utifrån vad som anförs nedan,
3. Att därutöver anföra följande:

"Stockholm klassas återkommande som en av världens mest gröna och hållbara städer, ofta som den mest hållbara i flera internationella rankingar. Det är inte konstigt med tanke på att stadens näringsliv bland annat består av världsledande aktörer inom innovation och grön teknik, framstegshungriga entreprenörer och IT-talanger från hela världen. Staden består till drygt två tredjedelar av grönbå ytor, till överväldigande del grönyta trots en mycket omfattande stadsutveckling i över ett decennium. Stockholmare är dessutom tredje bäst i världen att välja kollektivtrafik framför egen bil, de bor i energieffektiva bostäder och 98 procent av deras avfall återvinns eller blir till energi.

Tack vare teknikutvecklingen har staden bevisat att tillväxt i både ekonomi och befolkning kan gå hand i hand med minskad klimatpåverkan genom omställning, inte avveckling. Sedan år 2010 har stadens koldioxidutsläpp mer än halverats samtidigt som befolkningen vuxit med omkring 20 procent. Utsläppen av svaveldioxid och kolmonoxid, vilka historiskt sett utgjort ett stort problem, har minskat med mellan 86 – 94 procent sedan år 1990. Vissa föroreningar har minskat så pass sedan 90-talet att de inte längre mäts. Stockholm är på rätt väg och omställningen går allt snabbare, särskilt inom transportsektorn som utgör en stor andel av kvarvarande utsläpp. Nära 75 procent av sålda bilar i Stockholm är laddbara fordon vilket är en dubblering på bara 3 år. Sammantaget finns det många segrar för stockholmarna att vara stolta över.

Dock finns det fortsatt utmaningar att hantera för att uppnå en klimatneutral stad. När staden växer behöver byggsektorn ställa om, gammal industrimark saneras och hållbara bostäder byggas. När stockholmarna blir fler behöver förskolor och skolor fasa ut miljö- och hälsoskadliga kemikalier, sårbara grupper skyddas från effekterna av extremväder och möjligheten att göra smarta val i vardagen säkerställas. Här är vi eniga.

Men en växande stad ställer större krav på avlopps- och avfallshantering, områden som tyvärr påvisat markanta problem till följd av ideologiska skyggglappar och bristfällig styrning. Verklighetens behov har åsidosatts till förmån för visionära försöksverksamheter och glädjekalkyler. Resultatet blir en dyrare men mer eftersatt avfallshantering samt färre välfungerande återbruks- och återvinningscentraler.

En ändamålsenlig, renodlad politik är även en grundläggande förutsättning för att vinna acceptans från invånarna i en stad i omställning, samt deras förståelse för de åtgärder politiken utför med deras skattemedel. Symbolpolitiska åtgärder som försvårar vardagen, fördyrar arbetet och bara förflyttar utsläppen är därför inte bara ineffektiva, de riskerar även att bidra till ett motstånd mot en välbehövd omställning.

Vi kristdemokrater ser trots dessa svårigheter med optimism på framtiden. Med den goda historiken i ryggen är vi övertygade om att även vår tids utmaningar kan hanteras. Genom ett mer ändamålsenligt, renodlat arbete med fokus på största nytta och kommunens rådighet kan Stockholm förbli världens mest hållbara stad – utan att spåka det näringsliv och de invånare som bidrar så starkt i omställningen redan idag.

Kristdemokraterna välkomnar styrets beslut att låta miljöprogrammet sträcka sig till och med år 2030. Att synka programmets giltighetstid till stadens miljömål och övriga styrdokument underlättar samverkan och minskar riskerna för dubbelarbete i nämnder och bolag. Vi ställer oss även till fullo bakom fem av programmets sju övergripande miljömål, nämligen att Stockholm ska ha ett livskraftigt ekosystem, att staden ska klimatanpassas, bli mer resurseffektiv och cirkulär, giftfri samt att luften ska vara frisk och ljudmiljön god.

Vi noterar att styret väljer att ersätta de två målen om en fossilfri och klimatpositiv stad med nya mål om klimaträttvisa och stadens globala klimatavtryck.

Målet om klimaträttvisa befarar vi kommer leda till en mer diffus miljöpolitik som flyttar fokus från utsläpp och hållbarhet till socioekonomiska frågor, identitetspolitik och ifrågasättandet av vårt västerländska ekonomiska system. Att politisera miljöpolitiken ytterligare till att omfatta politikområden som fundamentalt skiljer samtliga partier från varandra riskerar att försvåra en välbehövd omställning. En omställning som hittills påvisat stora framgångar utan avkall på vårt välstånd.

Vi ser visserligen fördelar med att synliggöra på vilket sätt beslut och åtgärder gynnar olika sårbara grupper i samhället, det sker



delvis redan i flera nämnder. Att däremot ge dessa positiva bieffekter större prominens än de primära miljöeffekter vi ämnar uppnå med miljöprogrammet, ser vi stora problem med.

Styret föreslår till exempel att våra yngsta barn och äldsta äldre ska äta mer vegetariskt i klimat- och miljösyfte, istället för att utveckla deras måltider för att fler ska få i sig näringsriktig, god mat. Att arbetsmarknads- och utbildningsinsatser ska utformas för gröna verksamheter, hellre än att tillgodose det primära målet att hjälpa en individ att komma ut på arbetsmarknaden utifrån sina egna behov, intressen och förutsättningar. De föreslår att inköp ska utformas med än mer långtgående inköpskrav än idag med målet att minska utsläppen i produktions- och leveransledet, istället för att kostnadseffektivt utgå från våra kommunala verksamheters faktiska behov. De vill att de verksamheter som kommer i daglig kontakt med invånare ska nyttjas för att stärka deras delaktighet i miljö- och klimatarbetet, istället för att möta invånare kravlöst med utgångspunkt i deras behov. Man vill även utveckla föreningsstöd för miljö- och klimatarbete, istället för att lyhört utforma stadens civilsamhällesstärkande arbete utifrån just civilsamhällets eget behov.

Klåfingrigheten är öronbedövande. Intentionen är naturligtvis god men nämndernas kärnuppdrag med tillhörande verksamheter och insatser måste alltid vara till för medborgarna och alltid utgå från deras behov, inte miljöpolitikernas.

Målet om stadens globala klimatavtryck har vi mycket liten rådighet över, framförallt avseende stockholmarnas konsumtionsbaserade utsläpp som utgör ett stort fokus i styrets miljöpolitik. Kristdemokraterna förvånas starkt över programmets systemkritiska inställning till vårt västerländska ekonomiska marknadssystem i kampen mot konsumtion, när utsläppen inte längre finns inom stadens rådighet. Men svaret på avsaknaden av kommunal rådighet är inte köpstopp och omstörtning av vårt västerländska levnadssätt – frågan om konsumtionsbaserade utsläpp hör helt enkelt hemma på annan plats. Den hör hemma i länder vars produktions- och leveransled är smutsiga. Den hör hemma i EU som reglerar vår handel med omvärlden. Och den hör hemma vid köksbordet där varje familj utifrån sina egna förutsättningar har möjligheten att välja den ekologiska matkassen och de svenska varorna framför de utländska. Men den hör inte hemma i Stockholms stadshus.

Som invånare i en av världens mest hållbara, gröna och omställda städer har vi mycket att vara stolta över. Stockholm har redan visat att tillväxt i såväl ekonomi som befolkning inte utgör hinder för att minska utsläppen eller ställa om, tvärt om. Det är tack vare det välstånd och den teknikutveckling som vårt västerländska ekonomiska system möjliggjort som vi kommit långt i

omställningen. Kristdemokraterna ser mycket optimistiskt på att Stockholm återigen kommer klara de utmaningar vi idag står inför och vi kan göra det utan att vare sig styra över eller späka världens mest hållbara invånare."

### **Beslutsgång**

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag till beslut.

### **Reservationer**

*Jan Tigerström* m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

*Ewa-Marie Ås* (KD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

### **Sammanfattning av ärendet**

Stockholms stads miljöprogram har reviderats enligt uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023. Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst. Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen.

Programmet har i denna revidering getts en mer kommunikativ karaktär för att tillgängliggöra programmet för stadens medarbetare och för stockholmarna. Förslaget till nytt miljöprogram har tagits fram av grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiv till revideringen av miljöprogrammet 2030.

### **Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1132-1.2 KS2023/682 Bilaga 1 Miljöprogram 2030 remissversion
- KYF 2024/1132-2 Tjänsteutlåtande Miljöprogram 2030

**§ 12****Remiss - Rese- och mötespolicy för Stockholms stad**

KYF 2024/1375

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

**Sammanfattning av ärendet**

Rese- och mötespolicyn beskriver gemensamma rutiner och förhållningssätt för stadens förvaltningar och bolag avseende tjänsteresor och möten. Den anger de gemensamma ramar som ska vägleda medarbetare, chefer och förtroendevalda inom Stockholms stad vid planering av möten och bokning av resa.

Ett förslag till Rese- och mötespolicy togs fram 2019 och remitterades hos stadens förvaltningar och bolag. Det reviderade förslaget till Rese- och mötespolicy har tagit hänsyn till tidigare inkomna synpunkter och justerats att inkorporera riktlinjer om att hänsyn till klimatpåverkan och ambition att uppnå målet om en fossilbränslefri stad 2040 bör vägleda val av färd- och mötessätt.

Kyrkogårdsförvaltningen ställer sig positiv till Rese- och mötespolicyn för Stockholm stad.

**Särskilda uttalanden**

Särskilt uttalande lämnades av *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Enligt Kristdemokraterna bör stadens rese- och mötespolicy bidra till en effektiv och ändamålsenlig organisation som tillvaratar digitaliseringen och arbetar målmedvetet i utvecklingen av våra verksamheter. Som landets huvudstad och största kommun sett till antalet invånare ställs stora krav på vår organisation att möta ett Stockholm i ständig förändring. En viktig del i detta arbete är att dra lärdom av våra grannländer, samverka med våra grannkommuner och samordna våra interna förvaltningar.

Pandemiåren ledde till en snabb digitaliseringstakt i staden; digitala möten har i många fall blivit praxis. Parallellt har stadens tjänsteresor med flyg kraftigt minskat. Mot bakgrund av detta instämmer vi i den reviderade policyns delar om att digitala möten alltid bör övervägas framför resor och möten. Som huvudstad får vi däremot inte underskatta vikten av utbyte, relationsskapande eller påverkansarbete för att värna vår stads intressen. Sådana möten och

resor kan i teorin genomföras digitalt eller anordnas genom långväga tågresor men på bekostnad av både tid och kvalitet.

Vi är därför mycket skeptiska mot policyns nya inriktning avseende politikens styrning av färdmedel och förhållningssätt för de resor som trots digitalisering och trots ett kraftigt minskat antal tjänsteresor fortsatt bedöms nödvändiga av våra förvaltningar. Vi efterfrågar en teknikneutralitet i policyn för att inte utesluta flygresor vare sig inrikes eller utrikes. Att inrätta ett förbud mot flygresor mellan landets tre största städer riskerar att begränsa omställningen av småskaligt flyg till eldrift, vars genombrott vi närmar oss i allt snabbare takt. Att tåg ska utgöra norm även vid utlandsresor inom Europa är högst anmärkningsvärt och nonchalant gentemot våra tjänstemän och deras arbetstider. Programmet riskerar i dessa delar att leda till suboptimeringar i staden."

#### **Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1375-1.2 Bilaga - Rese- och mötespolicy 2024
- KYF 2024/1375-2 Tjänsteutlåtande Rese- och mötespolicy

**§ 13****Remiss - System för intern klimatväxling för tjänsteresor med flyg**

KYF 2024/1376

**Beslut**

Kyrkogårdsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

**Sammanfattning av ärendet**

I samband med att stadens Rese- och mötespolicy revideras har stadsledningskontoret getts i uppdrag att utreda och införa ett internt system för klimatväxling med fokus på flygresor.

Klimatväxlingssystemet innebär ett påslag om 50 procent på kostnaden för tjänsteresor med flyg vilket i första hand ska finansiera planteringen av gatuträd i Stockholm stad (utöver de som planteras i enlighet med trädmålet).

Kyrkogårdsförvaltningen har inga synpunkter på remissen.

**Särskilda uttalanden**

Särskilt uttalande lämnades av *Ewa-Marie Ås* (KD) enligt följande:

"Vi kristdemokrater vet att omställningen till ett hållbart samhälle kräver teknikutveckling och en dit tillhörande teknikneutralitet. Sverige och Stockholm ligger i framkant avseende elektrifiering och minskat fossilberoende, just tack vare denna inställning. Alternativet är avveckling och bakåtsträvanden vilket försämrar såväl vårt välstånd som möjligheten för hela samhället att delta i omställningen.

På drygt 20 år har elbilen i västvärlden gått från experimentell nymodighet till norm på marknaden, samt med en räckvidd och hastighet som uppnått samma standard som fossilfordon. Det experimentella stadiet som elbilen befann sig i under slutet av 1900-talet befinner sig idag elflyget i. Att stänga dörren till flygresor, även inrikesresor, riskerar att försena en helt avgörande omställning inom flygtrafiken.

På vägen mot fossilfritt flyg har marknaden redan inrättat system för klimatkompensation eller grönt flygbränsle som tillval i samband med bokning av flygresor. Vi reagerar därför på att staden uppfinner hjulet en andra gång och går fram med ett eget

kompensationssystem likt det som redan finns på marknaden. Vi reagerar även på att man valt att utforma detta system som ett internt avgiftssystem på hela 50 procent av kostnaden per resa knutet till färdmedel istället för att ta utgångspunkt i utsläppen. Vänerstyret gör det tydligt att det är flyget och inte utsläppen som ska bekämpas."

**Handlingar i ärendet**

- KYF 2024/1376-1.1 Tjänsteutlåtande - SLK
- KYF 2024/1376-2 Tjänsteutlåtande Klimatväxlingssystem

**§ 14****Statusuppdatering Järva begravningsplats****Sammanfattning av ärendet**

Svante Borg redovisade status för bygget av Järva Begravningsplats. Projektet som helhet löper enligt projektplan, ekonomiskt och tidsmässigt.

Kyrkogårdsnämnden lägger statusrapporten till handlingarna.

**Särskilda uttalanden**

Särskilt uttalande lämnades av *Jan Tigerström* m.fl. (M) enligt följande:

"Moderaterna vill tacka kyrkogårdsförvaltningen för en bättre lägesrapport än den som tidigare tillkommit nämnden. Med en kort period kvar till att begravningsplatsen kan tas i bruk är det glädjande att projektet löper enligt både verksamhetsmässig som ekonomisk plan. Med slutbesiktningen genomförd – och vad vi förstår godkänd - och inflyttning påbörjad är projektet snart i hamn. Det är glädjande."

## § 15 Förvaltningschefens information

### Sammanfattning av ärendet

*Svante Borg* informerar nämnden om förberedelser inför invigning av Järva begravningsplats. Den 30 september hålls en invigningsceremoni till vilken inbjudan gått ut till representanter för lokalsamhället, trossamfunden och företrädare för staten. Invigningen kommer att pågå under 1 vecka med olika inbjudna aktörer i begravningsbranschen och anställda inom förvaltningen. Förvaltningen arbetar med planering och förberedelser inför invigningen. Förvaltningen återkommer med mer information.

*Svante Borg* informerar även om kommande organisationsförändring. Ansvaret för fastighetsfrågor har flyttats från Tekniska avdelningen och har under en testperiod legat under Begravnings- och serviceavdelningen. Försöket har utvärderats och förvaltningen avser att besluta om en justering av förvaltningens organisation. Samtidigt förbereds en namnändring för Tekniska avdelningen till Kapell- och krematorieavdelningen.



**§ 16**  
**Övriga frågor****Sammanfattning av ärendet**

Inga övriga frågor förelåg.

**Läggs till i protokollet**

Vice ordförande *Jan Tigerström* (M) meddelar att *Therese Lindström* (M) har lämnat sitt uppdrag som ledamot i kyrkogårdsnämnden. *Bo Sundin* kliver in som ledamot i hennes ställe och med det välkomnas *Johan Hyltenstam* som ny ersättare för moderaterna.

Ordförande *Sara Stenudd* tillönskar nämnden och förvaltningen en trevlig sommar.

*Jan Tigerström* m.fl. önskade även förvaltningen och nämnden en trevlig sommar och tackade ett bra samarbete under året.

I samband med nämndens sammanträde genomfördes en visning av den nya askgravlunden på Skogskyrkogården, kvarter 25. Askgravlunden öppnar upp för gravsättningar 24 juni.

## Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Sara Helena, Stenudd	2024-06-17
Jan Gunnar Gunnarsson, Tigerström	2024-06-17